



**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine  
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et  
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac  
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac  
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres  
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim  
Consideratum

**Gibert, Jean-Pierre**

**Coloniæ Allobrogum, 1735**

Observationes in Cap. XV. De Rebus aut Bonis Ecclesiasticis Corporalibus  
speciatim consideratis.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

Jura sunt, 1. Instituire, aut destituere. 2. Administrare bona. 3. Eadem in suos usus convertere. 4. Cedere Jus suum præsentandi, aut suam Ecclesiam. 5. Dividere Ecclesiam inter Cohæredes. Vid. REG. X. XI. XII. XV. XIX. Quidvis à præsentato exigere. REG. VI. Nocere Juris Episcopi per alienationem Juris præsentandi. REG. XX.

Jura Patronis competentia sunt, habere Sedem distinctam in Ecclesiâ; adjuvari ab Ecclesiâ, si egeni fiant, idem est de eorum Successoribus; invigilare conservationi bonorum; Ecclesiam quoque protegere in omnibus occasionebus, in quibus auxilio indiget.

OBSERVATIONES in CAP. XV. de Rebus aut Bonis Ecclesiasticis Corporalibus Speciatim consideratis.

Inter Bona Incorporalia, de quibus modò differuit, collocare potuisset non solum Privilegia supra delibata, sed etiam omnia Jura Honorifica, veluti Prioritatem Sedis inter Ecclesias, Immunitates, Exemptionem à quocumque opere servili, iis simili, quæ Festis diebus intermitteri debent, & omnia Jura utilia, quæ illis debentur, Censum, Procuraciones, &c. quoniam hæc Jura sunt incorporalia.

Loquendo de Bonis Corporalibus, sermonem ad Ecclesias, earumque accessoria restringit: adjicere debuisset Prædia, Domos, Horrea, & alia Bona Corporalia, circa quæ versantur omnes Ecclesiastici Contractus.

Caput hoc in *Questiones* XI. dividit, quas *Regulis* LX. solvit, quibus nullam Exceptionem, nullasque proinde Replicationes subjicit.

QUÆST. I. De ædificandis Ecclesiis.

Titulus, seu Inscriptio hæc est imperfecta; hic enim non solum de constructione Ecclesiarum agitur, verum etiam de rebus, quæ in eis fieri debent, aut fecus. Inter Regulas XXXI. quibus hæc Quæstio solvitur, plures à praxi alienæ sunt: scilicet, *Nona*, quæ vetat, aliquam dicari Ecclesiam sine jussu Pontificis: *Duodecima*, quæ jubet, ut circa Ecclesias Majores relinquatur ambitus 50. passuum, & circa Minores 30. passuum: *Decima-tertia*, ut juxta Ecclesiam ædificetur Claustrum: *Decima-quarta*, ne juxta Ecclesiæ Claustrum, seu Vestibulum, ædificentur Domus, ad aliorum, quam Clericorum, usum: *Vicesima-quarta*, quæ jubet, ut Monachi habeant solum Capellas interiores: Item *Reg. XXVI. XXVII. XXVIII.* quæ Mulieribus ingressum Ecclesiarum interdicit, dum solita patiuntur effluvia, vel tempore earum partui proximo, vel post pollutiones nocturnas involuntarias. Item ab usu aliena est *Regula VIII.* loquens de quotitate contributionis ad novas Ecclesias.

REG. XXXI. præmitti debuisset iis, quæ loquuntur de rebus in Ecclesiâ faciendis, aut non faciendis; & quod legitur in iisdem, colligendum erat, velut exempla rerum, quas facere, vel non facere oportet. *Quatuor Priores* loquuntur de causis ædificandarum Ecclesiarum, nempe 1. Sanctorum Protectionem allicere, non verò emolumentum captare. 2. Subvenire populo, qui Ecclesiâ indiget. 3. Providere necessitati partis plebis, quæ propter lepram ab Ecclesiarum frequentatione arcetur. 4. Vel quæ ratione nimis distantia non potest convenire.

REG. XVIII. sequi debuisset *Reg. VI. & VII.* illa enim fert, Ecclesiam ejusque dotem esse sub Episcopi Jurisdictione; hæc autem loquuntur de Dote.

REG. XVI. restringi debuisset ad Privilegia, quæ respiciunt Personas: Ratio allegata in Textu id requirit.

REG. XIX. præmitti debuisset *Regulis IX. & X.* quoniam illa Consecrationem præcipit, cujus faciendæ modum hæc præscribunt.

REG. VIII. & XI. respiciunt solum, in quo Ecclesia extruitur. Quod *Regula VIII.* dicit de Consecratione soli, ab usu recessit.

QUÆST. II. III. IV. V. VI. de Oratoriis privatis, de Altaribus, de Sacristiâ, Campanis, & Imaginibus Sanctorum.

Nihil observandum est, nisi *Regulam XXXIII.* quæ *Secunda* est QUÆST. II. collocari posse sub QUÆST. V. quoniam respicit Campanas, perinde atque Oratoria; REG. XXXVI. quæ est *tertia* QUÆST. III. dicere de Altaribus consecratis sine Reliquiis, & proinde malè consecratis, id quod *Regula XXI.* dicit de Ecclesiis superfluis; nempe, illas esse destruendas: *Reg. XXXVII.* ab usu sublata esse in eo, quòd dicit, Personas non consecratas non posse in Sacristiam intrare.

QUÆST. VII. VIII. IX. de Sacramentis, Aquâ Benedictâ & Reliquiis Sanctorum.

TITULUS VII. nimis generalis est; nam, loco disputationis de Sacramentis, quam Titulus promittit, loquitur solum de Eucharistiâ, & Sancto Chrismate, quæ in Ecclesiis servantur.

Cum dicitur REG. XLIV. requiri Aquam Benedictam Sabbato Sancto antè *Sacramentum*; hoc verbo intelligitur Sanctum Chrisma, quod Aqua postea infunditur.

REG. XLV. non observatur in eo, quòd dicit, Reliquias non esse exponendas, nisi à Pontifice fuerint approbatæ. Quod dicitur in REG. XLIX. Autoritatem Principis esse necessariam ad translationem Reliquiarum, restringi debet ad casus, in quibus metuitur emotio popularis.

QUÆST. X. XI. de Vasis & Vestimentis Ecclesiæ, & de Lignis Ecclesiæ destructæ, vel ad Ecclesiam dicatis.

REG. LV. quæ dicit, Vestes Sacras tangi non debere, nisi à Ministris Sacris, non est in praxi. Idem est de REG. LIX. comburendas esse Vestes Sacras, quæ detritæ sunt. Existimatum fuit, eas res Benedictionem suam amittere, cum vetustas iis uti prohibet, sicut Vasa Sacra Consecrationem suam amittunt, cum franguntur. Idem dicendum de Lignis, quæ benedicuntur cum Ecclesiis, ad quarum constructionem adhibita fuere.

Methodi VIGELIANÆ Juris Canonici. Liber IV. de Actibus Ecclesiasticis.

Hujus LIBRI Argumentum eximium Theologum requirebat, quippè quod ferè integrum Theologicum sit; porro qualitas hæc non reperiebatur in Autore; nam duplici defectu tam curæ, & diligentiae, quoad Sententias, quam ordinis, quoad Divisiones, significat, se longè minorem operam Theologiæ dedisse, quam Juri Canonico & Juri Civili. Ambo hæc vitia præcipuè insectabimur in Observationibus sequentibus.

OBSERVATIONES in CAP. I. de Fide, de Doctrinâ Christianâ, de Concionibus & Prædicibus.

Exordiri debuisset à Fide in genere, colligendo principio *Regulas IX.* quas deinceps tradit, sub Titulo de *vi & effectu Fidei*, & sub Titulo de *rebus Fidem & Doctrinam Christianam antecedentibus.*

Toto Capite passim Doctrinam cum Fide miscet; quasi verò omnia docenda pertinerent ad Fidem, quamvis ex iis rebus innumera sint, quæ Disciplinam duntaxat respiciunt & nihilominus docendæ sunt: aliundè multa sunt circa Argumentum Fidei, aut Morum, quæ credi non oportet, idè quòd neque certò, neque perspicuè revelata sint, nec ab Ecclesiâ Universalî definita. Etquidem loquendo, in Primâ Parte, de iis, quæ credenda sunt, & de iis, quæ